

Van: Chef DIE

datum:

8 maart 1963

Aan: M via DGES en S

cc: T
DGPZ
POADOnderwerp: Het toekomstig EEG-beleid.VERTROUWELIJK

1. Ruim een maand na het afbreken van de onderhandelingen te Brussel lijkt het moment gekomen om vast te stellen, welke politiek Nederland in de EEG zal moeten volgen in het licht van de gewijzigde omstandigheden.

Een eerste vraag die men zich hierbij dient te stellen is of men door een binnen de EEG te voeren beleid de toetreding van Engeland binnen afzienbare tijd zou kunnen bevorderen. Deze vraag moet m.i. ontkennend worden beantwoord. De toetreding is afhankelijk van andere factoren en zelfs indien men zou bekendmaken niet verder aan de EEG te willen medewerken alvorens Engeland wordt toegelaten, zou dit niet tot het beoogde resultaat leiden. Het is goed dit vast te stellen, teneinde te voorkomen dat Nederland zich laat verleiden mede te werken aan bepaalde EEG-beslissingen in ruil voor Franse toezeggingen om mede te werken aan een regeling met Engeland. Deze toezeggingen zullen niet gestand worden gedaan.

Vervolgens dient de vraag beantwoord te worden of de Franse houding ten aanzien van het Verenigd Koninkrijk en het standpunt dat De Gaulle in zijn persconferentie heeft ingenomen betreffende het autarkische karakter van de EEG, wijziging dienen te brengen in het Nederlandse EEG-beleid.

De Ministerraad heeft door het aanvaarden van een aantal criteria en van de voorwaarden, die in Brussel zijn gesteld voor de ondertekening van de Afrikaanse associatieconventie, de indruk gewekt inderdaad wijziging in het Nederlandse beleid te willen aanbrengen. Het zal nodig zijn deze politiek meer te concretiseren.

2. De criteria, die de Ministerraad als uitgangspunt voor het toekomstige beleid heeft aanvaard, zijn in het kort de volgende:

- a. Nu uit de Franse gedragslijn blijkt, dat Frankrijk het EEG-Verdrag als instrument wil gebruiken voor een buitenlandse politiek, waarvan wij tegenstanders zijn, past de grootste behoedzaamheid bij de verdere uitbouw van de EEG;
- b. Nederland dient met nog grotere zorgvuldigheid dan voorheen met eigen nationale belangen rekening te houden. Tegenover de tendensen van Franse overheersing moet met kracht worden opgekomen;

c.

- c. Nederland zal met kracht het streven naar een open beleid van de Gemeenschap moeten voortzetten;
- d. Nederland zal niet medewerken aan beslissingen, die een latere toetreding van Engeland bemoeilijken. Engeland zal derhalve over alle belangrijke beslissingen moeten worden geconsulteerd.

Overeenkomstig opdracht van de Ministerraad heeft onder leiding van DGES een interdepartementaal gesprek plaatsgevonden over de toepassing van deze criteria op de concrete beslissingen, die thans in EEG-verband ahangig zijn of binnenkort zullen worden. Hierbij bleek, dat men in de meeste gevallen geen wijziging in de tot nu toe door Nederland gevoerde politiek noodzakelijk achtte. Een uitzondering vormde de verdere uitbouw van het landbouwbeleid, waarbij de toepassing van de criteria wellicht enige invloed zal hebben. Voorts heeft de Ministerraad zich reeds uitgesproken over Afrika; zij dient zich nog uit te spreken over een nota inzake de tariefafbraak op 1 juli a.s., waarin wordt voorgesteld geen tariefmaatregelen op 1 juli te nemen en de beslissing uit te stellen tot na de Kennedy-onderhandelingen.

Ik krijg de indruk, dat over het algemeen bij de discussies over het toekomstige EEG-beleid de volgende factoren een rol spelen:

- I. Sommigen menen dat de positie van Nederland in de EEG voldoende sterk is om een politiek, die niet overeenkomt met de bovengenoemde criteria, te kunnen tegenhouden. Mijns inziens is deze veronderstelling onjuist. De ervaring van de afgelopen jaren heeft ons geleerd, dat wij op bepaalde punten hebben moeten toegeven tegen beter weten in, hetzij onder zware druk van onze EEG-partners, hetzij door binnenlandse politieke omstandigheden.

Ik moge U er aan herinneren, dat wij b.v. accoord zijn gegaan met de landbouwreglementen, in de veronderstelling dat er eveneens op korte termijn een zuivelregeling tot stand zou komen. Deze veronderstelling was gebaseerd op een intentieverklaring van alle Lid-Staten, maar is niet juist gebleken, omdat men het over de inhoud van deze regeling niet eens is kunnen worden. Ook de Afrikaanse associatie-conventie mag hier als voorbeeld worden genoemd.

- II. Velen zijn wel bereid, overeenkomstig het hierboven genoemde eerste criterium, de nodige behoedzaamheid te betrachten bij de verdere uitbouw van de EEG, maar zij stellen zich niet de prealabele vraag of deze uitbouw als zodanig opportuun is. Toch gaat het in wezen om deze vraag en hieraan zal in het hiernavolgende aandacht worden besteed.

Onderwerp:

Van:

Van:

datum:

3.

3.

Generaal De Gaulle heeft voldoende duidelijk gemaakt, dat hij grote waarde hecht aan de EEG als instrument voor zijn buitenlandse politiek. Dit blijkt zowel uit zijn persconferentie als uit het feit, dat hij, tegen de opvatting van zijn partners in, het Verenigd Koninkrijk buiten de Gemeenschap wenst te houden. Voorts blijkt het uit het beleid, dat van Franse zijde in de EEG wordt gevoerd en dat gericht is op een snelle uitbouw van de Gemeenschap, uiteraard onder Franse voorwaarden.

De redenen van deze Franse politiek zijn duidelijk. De Gaulle meent, dat hij zich als leider kan opwerpen van een krachtige Gemeenschap en met behulp van deze Gemeenschap zijn eigen buitenlandse politiek kan doorvoeren. Hiertoe bestaan aanknopingspunten genoeg: de handelspolitiek, het hulpverleningsbeleid en de associatie- en toetredingspolitiek. Indien De Gaulle zich als woordvoerder van de Zes kan voordoen, wordt zijn positie in de wereld aanzienlijk versterkt.

Hier komt nog bij, dat de EEG aan de Franse economie geen windeieren legt. De verruiming van de markt voor industriële producten werpt reeds haar vruchten af en wordt derhalve krachtig gesteund door het Franse bedrijfsleven. De landbouwpolitiek van Pisani is gebaseerd op de veronderstelling, dat de gemeenschappelijke landbouwpolitiek van de EEG zal worden uitgebouwd.

De moeilijkheid is, dat de huidige institutionele opzet van de Gemeenschap aan de dictator van een groot land alle gelegenheid biedt om zijn politiek door te voeren en zijn nationale belangen veilig te stellen. Het supranationale element en de parlementaire controle zijn te zwak om deze nationale invloed te kunnen neutraliseren. Uiteraard moet de Nederlandse politiek op versterking van deze elementen gericht blijven, maar het zou een illusie zijn hiervan thans veel resultaat te verwachten. Zou de institutionele opzet immers zo veranderd worden dat de nationale invloed zou verminderen, dan zou daarmee de Gemeenschap onacceptabel zijn geworden voor de Fransen.

4.

Het voorgaande zou op zichzelf tot de conclusie kunnen leiden, dat een verdere uitbouw van de Gemeenschap met de bestaande institutionele voorzieningen moet worden afgewezen, omdat daardoor het instrument in Franse handen zal worden versterkt en de EEG de verkeerde richting uit zal gaan. Hierbij zou dan echter onvoldoende rekening worden gehouden met de plaats die de EEG thans reeds in het politieke en maatschappelijke leven van Nederland inneemt. De EEG is een realiteit waarmee het bedrijfsleven rekening houdt en waaraan door Regering en Parlement steeds krachtige steun is gegeven. De resolutie van het Europees Parlement, aanvaard zo kort na het afbreken van de Britse

Onderwerp:

Van:

Van:

datum:

onderhandelingen

onderhandelingen, drong aan op snelle uitvoering van het actieprogramma van de Europese Commissie voor de tweede etappe. Aangenomen mag worden, dat de meeste Nederlandse parlementariërs zich hier achter zullen stellen.

De Regering zal zich dus bereid moeten verklaren ook in de toekomst aan de verdere uitbouw van de Gemeenschap mede te werken. Gezien echter de boven gesignaleerde gevaren zal deze medewerking afhankelijk moeten worden gesteld van de voorwaarde, dat tegelijkertijd compensatie wordt verkregen, die de omstane gevaren neutraliseert. Nederland zal als zodanig kunnen eisen: grotere bevoegdheden van de Europese Commissie bij de uitvoering van het beleid (b.v. het landbouwbeleid), waardoor de parlementaire controle wordt versterkt, rechtstreekse verkiezingen voor het Europees Parlement, het aanbieden van aanzienlijke tariefconcessies in het kader van de Kennedy-onderhandelingen. Ik laat nog nagaan welke eisen Nederland nog meer kan stellen en met welke concrete ontwerp-beslissingen zij verbonden moeten worden. Onze beste leermeesters voor deze koppelingspolitiek zijn de Fransen, die haar reeds herhaaldelijk in EEG-verband en daarbuiten hebben toegepast. Deze politiek heeft echter alleen succes, indien men bereid is daarvan de consequenties te aanvaarden, d.w.z. het risico te nemen dat de verdere uitbouw van de Gemeenschap niet plaats vindt. Indien men eenmaal een eis zou laten vallen en alsnog ongeconditioneerd zou medewerken aan een bepaalde beslissing, zou daarmee de Nederlandse positie volledig zijn ondermijnd.

5. Tenslotte wil ik nog Uw aandacht vragen voor het belang van de personeelsbezetting van de Europese instellingen.

De Franse Regering meent de EEG te kunnen leiden door middel van de Franse ambtenaren, die in de Commissie en in het Commissie-apparaat worden benoemd. Zoals uit rapportage uit Parijs is gebleken, wordt er voortdurend toezicht uitgeoefend op het beleid van deze ambtenaren. Wanneer aan het einde van dit jaar de herbenoeming van Commissarissen en Voorzitters en Vice-Voorzitters aan de orde is, zal de Nederlandse Regering bereid moeten zijn de benoeming te weigeren van onacceptabele gaullistische Commissarissen. Ook zal er nauwlettend op moeten worden toegezien, dat de Commissie strikt de hand houdt aan de geografische verdeling van het personeel.

Original:

Als

ref:

ref:

ref:

Als conclusie zou ik willen stellen:

- 1e. het in de EEG te voeren beleid kan de toetreding van Engeland niet bevorderen;
- 2e. de Nederlandse positie in de EEG is niet sterk genoeg om het EEG-beleid in de zin van de criteria om te buigen;
- 3e. een verdere uitbouw van de EEG dient met de grootste behoedzaamheid te worden aanvaard. In ieder geval dient Nederland niet mede te werken aan deze uitbouw, tenzij tegelijkertijd compensatie wordt verkregen in de vorm van besluiten, die de openheid en het democratische karakter van de EEG bevorderen.

Alvorens de hierboven weergegeven gedachten meer in concreto uit te werken, zou ik gaarne vernemen of U zich met het voorgaande kunt verenigen.

Судебный:

Учт:

Дан:

Судебный:

СОБЕ-МЕНОВАИДОВ